

# MAJANDUSAASTA ARUANNE

**aruandeaasta algus:** 01.01.2024

**aruandeaasta lõpp:** 31.12.2024

**sihtasutuse nimi:** Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus

**registrikood:** 90000951

**postiaadress:** Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa,  
Toompea tn 8

**postisihthnumber:** 10130

**telefon:** +372 6680250

**e-posti aadress:** [info@vabamu.ee](mailto:info@vabamu.ee)

**veebilehe aadress:** [www.vabamu.ee](http://www.vabamu.ee)

## Sisukord

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| Tegevusaruanne                                        | 3  |
| Raamatupidamise aastaaruanne                          | 9  |
| Bilanss                                               | 9  |
| Tulemiaruanne                                         | 10 |
| Rahavoogude aruanne                                   | 11 |
| Netovara muutuste aruanne                             | 12 |
| Raamatupidamise aastaaruande lisad                    | 13 |
| Lisa 1 Arvestuspõhimõtted                             | 13 |
| Lisa 2 Raha                                           | 14 |
| Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed                           | 15 |
| Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad               | 15 |
| Lisa 5 Materiaalsed põhivarad                         | 16 |
| Lisa 6 Laenukohustised                                | 17 |
| Lisa 7 Võlad ja ettemaksed                            | 17 |
| Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused | 18 |
| Lisa 9 Annetused ja toetused                          | 20 |
| Lisa 10 Tulu ettevõtlusest                            | 20 |
| Lisa 11 Jagatud annetused ja toetused                 | 20 |
| Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud                     | 21 |
| Lisa 13 Tööjõukulud                                   | 21 |
| Lisa 14 Seotud osapooled                              | 21 |
| Aruande allkirjad                                     | 23 |
| Vandeaudiitori aruanne                                | 24 |

## TEGEVUSARUANNE

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus ehk Okupatsioonide ja vabaduse muuseum Vabamu on 1998. aastal asutatud eraalgatuslik muuseum, mille ülesandeks on koguda, talletada, uurida ning tutvustada Eesti lähiajalugu. Muuseumitegevuse kõrval on SA eesmärgiks ka hariduse toetamine ning majandusliku ja sotsiaalse arengu edendamine Eestis.

2024. aastal jätkas Vabamu oma tegevust kolmel strateegilisel suunal: Vabamu muuseumid, Noorte Vabamu ehk NoVa ning Global Conversations ehk Vabamu rahvusvaheline arengusuund.

Muuseum juhendub oma tegevustes jätkuvalt 2023. aastal paika pandud ja kinnitatud jätkusuutlikkuse põhimõtetest.

Muuseumi näitustegevus toimub kahes hoones: Toompea 8b asuvas Vabamu muuseumis ja KGB kongides, Pagari 1.

### Olulisemad tegevused ja arendused 2024. aastal

- 2024. aasta näituste- ja sündmusprogrammi fookuses olid ajutised näitused „Välja ahju tagant!“ 150 aastat Eesti naisliikumiste ajalugu” ning “Vabaduse kaitsel: Eesti kodanikuühiskond Vene-Ukraina sõjas”.
- Kogudes olevate fotode ja dokumentide digiteerimisvahendite uuendamine ja kogude töötajate koolitamine digiteerimisoskuste parandamiseks
- Liitumine Eesti Muuseumide infosüsteemiga MuIS
- Rohelise muuseumi põhimõtetest lähtuv tegutsemine muuseumis
- Vabamu rändnäituse “Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks” jõudmine New Yorki aprillis ja Ottawasse novembris.
- nova.vabamu.ee õpiplatvomi arendamine ja uue sisu loomine.
- NoVa kaasavate arutelude läbiviimine – noortele suunatud vestlusringid kriitilise mõtlemise ning vabaduse hoidmise tähtsuse mõistmiseks.
- Augustis toimus NoVa korraldatud Hüppelaud suvekool Viljandis.
- Online-näituse “Vabaduse tuuled” loomine NoVa platvormile.
- Stanfordini ülikooli stipendiumite koordineerimine ja tutvustamine.
- Estonia’s Friends International Meeting (EFIM) koordineerimise toomine Vabamu alla
- Olulise mõjuga oli otsus hoida muuseum igapäevaselt avatuna maist oktoobrini ja detsembris.
- 2 ajutise näituse avamine KGB vangikongides: “Vene Vastupanuvõitlejate Nägu” ja “Küüditatud lapsepõlv. Ellujääjate lood”

### Organisatsioon

Muuseumis töötas keskmiselt täistööajale arvestatuna 13 töötajat (2023: 13). Lisaks töötavad muuseumi juures mitmed inimesed, kes osutavad teenust või töötavad töövõtulepingu alusel perioodiliselt (nt giidid). Erialase muuseumipraktika raames praktiseeris muuseumis 2024. aastal kaks üliõpilast Stanfordini ülikoolist, kaks Tallinna ülikoolist, üks Uppsala ülikoolist. Tudengid aitasid kogudes museaale pakendada, näituste jaoks infot otsida, tekste kirjutada ja toimetada ning tegutsesid mentoritena Viljandis toimunud NoVa suvekoolis Hüppelaud, kus lisaks neile oli vabatahtlikena abis veel 23 mentorit. Hüppelaual osales kokku 67 noort Eestist ja Lätist.

Aastal 2024 on olnud kolme strateegilise valdkonna ülene koostöö igati toimiv ja kooskond tegutseb ühiste eesmärkide nimel edukalt. Olulisim organisatsiooniline muutus oli uue tegevjuhi Ivo Lille liitumine Vabamu tiimiga alates septembrist.

### Koostöö

2024. aasta koostöö oli seotud Eesti naisliikumiste ajaloo näituse sündmusprogrammi läbiviimisega, samuti näituse “Vabaduse kaitsel: Eesti kodanikuühiskond Vene-Ukraina sõjas” loomisega. Publikuprogramm tõi muuseumi ajaloolasi, antropolooge ja teisi teadlasi, samuti poliitikuid, kirjanikke

ja fotograafe. Uue kodanikuühiskonnast rääkiva näituse loomiseks tegime põhjalikku koostööd mitme vabaühendusega, kes olid näituseprotsessi kaasatud algusest lõpuni.

Jätkus muuseumi hea koostöö Eesti riigiasutustega ja Eestis asuvate välisriikide saatkondadega, samuti Stanfordini ülikooliga, kellega koos jätkati vestlussarja korraldamist, Eesti teadlaste Stanfordini saatmist ja praktikaprogrammi koordineerimist.

2024. aastal jätkus Vabamu koostöö CDL (Creative Distruction Lab) ärikiirendi programmiga. Aasta jooksul toimus neli CDL kohtumist, millele Vabamu korraldas Tallinnas lisaprogrammi.

Jätkus noortele suunatud iseõppimiskeskonna NoVa sisu arendus. Koostöös NoVa platvormi eelmisel kahel aastal arendanud IT-arendusettevõttega Singleton lõime juulist oktoobrini uue online-näituse "Vabaduse tuuled", mis jutustab eestlaste usumatute põgenemise lugusid vabadusse üle Atlandi ookeani. Näitust külastas kolme kuu jooksul 1064 huvilist kõikjalt üle maailma, sh 2/3 külalistest olid teistest riikidest (peamiselt USA, Kanada, Rootsi ja Austraalia).

2024. aastal jätkus aasta varem alanud koostöö Eesti Vabariigi kaitseministeeriumiga, kelle rahalisel toel noortele suunatud arutelud külalistega Murtud Rukkilille Ühingust, Kaitseliidust, kaitseväest ning teistest asutustest. Kokku osales antud projekti raames toimunud 13 üritusel 776 inimest, mis oli 176 võrra rohkem kui projektiplaanis arvestatud 600.

Samuti jätkus teist aastat koostöö Euroopa Komisjoni Eesti esindusega, kelle vahendusel jõudis Vabamusse seitse kooligruppi riigigümnaasiumitest väljaspool Harjumaad. Seega jõudis tänu koostööle erinevate riigiasutustega Vabamusse varasemast enam kaugemate Eesti nurkade noori, samuti külastasime ise koole Saare-, Pärnu-, Järva-, Rapla- ja Viljandimaal.

NoVa seminarisarjas tegi Vabamu koostööd Murtud Rukkilille Ühingu, Eesti Mälu Instituudi, Pärnu Muuseumi, Tallinna kesklinna koolide õpilasesinduste, Kaitseliidu, USA saatkonna ja muude asutustega. Peamised koostööpartnerid 2024. aastal olid kultuuriministeerium, riigikantselei, siseministeerium, kaitseministeerium, välisministeerium, muinsuskaitseamet, Eesti Kaitseliit; Ukraina, Poola, Saksa, Kanada, Gruusia, Austria ja USA saatkonnad ja nende esindused Tallinnas; Ungari ja Goethe Instituudid Eestis, Memento Eesti Liit, Murtud Rukkilille Ühing, Aitan Kaitsta, Mondo, Pagulasabi, Päästeliit, Slava Ukraini, Ukraina Kultuurikeskus, United Delivery Mission, Herojam Slava, Vabaühenduste Liit, Ukraina parlamendi inimõiguste ombudsman, Ukraina Organisatsioonide Assotsiatsioon Eestis, OKAPI Galerii, Reform Space Tallinn, Eesti Represseeritute Abistamise Fond SA, Eesti Mälu Instituut, Briti Nõukogu, TORG, Soome Rahvusvahelise Loovkultuuri Keskus DROM, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Tallinna Ettevõtlusamet, ERR, Levila, Euroopa Komisjoni Eesti esindus, Miltton JLP, Eesti Rahvusraamatukogu, Rahvusarhiiv, Tallinna Ettevõtlusamet, Viktus OÜ, Singleton Group OÜ, Startup Estonia (Kredex), majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, EAS, E-residentsuse programm, Tartu ülikooli majandusteaduskond, CDL Estonia, Stanfordini ülikool.

## **MUUSEUMITEGEVUS**

Üldine majanduskeskkonna mõju muuseumitegevusele avaldub läbi turismisektori aktiivsuse, maksumäärade, inflatsiooni ja töajukulude üldise kasvu. Samuti on määravad nii riiklikult kui Euroopa tasandil rahastatud projektidest johtuvad võimalused.

Vabamu muuseumi tegevused on selgelt hooajalised ning sõltuvad turistide ja teiste külastajate hulgast. Sellest johtub ka tegevuste fookus, olles suvel suunatud turistidele ja turismi kõrghooaja välisel perioodil kohalikule publikule, pakkudes neile püsinäituse kõrval nii ajutisi näitusi, erinevaid publikuprogramme kui ka õppeaasta raames haridusprogramme koolidele.

2024. aastal külastas okupatsioonide ja vabaduse muuseumit Vabamu ja KGB vangikonge 85 033 piletiga külastajat (2023: 65 996), mis on 28,9% enam võrreldes eelmise aastaga. Koos üritustel osalejatega ning tasuta külastusõigusega külastajatega käis muuseumis 2024. aastal 93 120 inimest (2023: 77 371), mis on 20% enam. 2024. aastal jäi kõige suurem külastatavus turismihooaega juulis ja augustis, mil muuseumis käis vastavalt 12 tuhat ja 14 tuhat külastajat kuus (2023: veidi üle 10 000 keskmiselt). Tänu turistide suurele arvule olid sel aastal ka detsembri külastajanimbrid üle ootuste. Lisaks olid KGB vangikongid detsembris avatud igapäevaselt ning otsus õigustas ennast. Kohalikku publikut on aidanud jätkuvalt muuseumisse tuua koostöö muuseumikaardiga. Kokkuvõttes oli 2024.

aasta suurepärase tulemustega. Piletimüügile avaldas mõju nii turistide hulk kui muuseumi lahtiolekuaeg. Piletimüügitulu on võrreldes eelneva aastaga enam kui kolmandiku võrra suurem, olles mõjutatud kolmest tegurist – avamisaegade muutus, põhipileti hinnatõus ja külastajate numbri tõus.

Lisaks piletimüügitulule saab muuseum oma tegevusteks rahastust läbi kultuuriministeeriumi tegevustoetuse. Täiendavalt õnnestus muuseumil kaasata lisatoetusi uute sisuliste tegevuste elluviimiseks erinevatest (siht)finantseerimise allikatest: Kistler-Ritso Foundation, Taavet+Sten Tulevikufond, Stanfordi ülikooli raamatukogu, muinsuskaitseamet, kaitseministeerium ning Euroopa Komisjoni esindus Eestis.

Kulude poolelt suurenesid enim tööjõukulud, mis lisaks palgatõusule olid seotud nii töötajate liikumisega ametipositsioonidel majasiseselt kui ka täiendava tööjõu värbamisega. Planeerimata kulud tekkisid seoses ootamatu tegevjuhi värbamise protsessiga. Üldised halduskulud jäid samale tasemele võrreldes varasema aastaga. Turunduskulud osutusid prognoositust väiksemaks muuhulgas läbi turundusalase *know-how* suurenemise ja sihituma turundustegevuse. Investeeringuna soetati näituste tarbeks kaheksa uut projektorit.

Kuna muuseumi püsinäitust on rahastati pangalaenuga, on muuseumil jätkuvalt laenu teenindamise kulud ning avatus 6-kuu Euribori muutumisest tingitud riskile.

Muuseumi külastajate jaotus 2024. aastal oli päritoluriikide lõikes järgnev: Vabamu külastajatest tuli 21% Eestist ja 79% välisriikidest, sh enim külastajaid saabus Suurbritanniast, Soomest ja Saksamaalt. KGB vangikongide külastajatest tuli 7% Eestist ja 93% välisriikidest, sh enim külastajaid saabus Suurbritanniast, Soomest ja Ameerika Ühendriikidest.

## Näitused

Kuni 10. märtsini oli Vabamus avatud ajutine näitus „Välja ahju tagant! 150 aastat Eesti naisliikumiste ajalugu”, mille fookuses on Eesti naisliikumiste ajalugu ning võimsad naised meie ajaloos, kes on aga ajalooramatutest tänamatult välja jäänud.

28. Septembril aga avati Vabamus uus ajutine näitus “Vabaduse kaitsel: Eesti kodanikuühiskond Vene-Ukraina sõjas”, mille fookuses on Eesti vabaühenduste roll ja panus Ukraina toetamisel.

KGB vangikongides oli 2024. aastal kaks näitust. Veebruarist juunini oli avatud Venemaa poliitvangidest jutustav näitus “Vene vastupanuvõitlejate nägu”, mis oli loodud koostöös organisatsiooniga Reform Space Tallinn ja Vene poliitiliste aktivistide meeskonnaga eksiilis. Alates juunist on KGB kongides avatud näitus “Küüditatud lapsepõlv. Ellujääjate lood”, mille fookuses on laste küüditamine nii Stalini ajal kui ka täna Venemaa poolt okupeeritud Ukraina aladel.

Samuti võis Vabamus näha Nikita Titovi loomingut näitust “Sõnad, mis said tähenduse”, mille korraldajad olid Ukraina Organisatsioonide Assotsiatsioon Eestis ja Ukraina Suursaatkond Eestis, ning OKAPI Galerii loodud Balti keti 35. aastapäevale pühendatud fotonäitust.

Niisamuti on oluline Vabamu rändnäituse “Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks” jõudmine New Yorki aprillis ja Ottawasse novembris.

## Kogud

Kogumispõhimõtetele tuginedes jätkati 2024. aastal kogude arendamisega vastavalt märksõnadele okupatsioon, vastupanu, taastumine ja vabadus. Toimus kogude täpsem kategoriseerimine materjali ja teema põhiselt alakogudesse, protsess jätkub 2025. aastal. Kogudesse võeti arvele 107 museaali. Vabamu kogud on jätkuvalt kättesaadavad ENTU elektroonilise andmebaasi vahendusel, mis asub aadressil <https://vabamu.entu.ee/public-fond> ja on ligipääsetav ka muuseumi koduleheküljelt. Muuseum liitus 2024. aastal Eesti Muuseumide Infosüsteemiga MuIS ja vastuvõetud muuseumikogusse alates novembrist 2024 kajastuvad andmebaasis MuIS ja ei kajastu enam andmebaasis ENTU. 2025. aasta lõpuks on kõik Vabamu kogude materjalid üle kantud andmebaasi MuIS ja sealt ka avalikkusele kätte saadavad.

Käesoleval aastal uuendati fotode ja dokumentide digiteerimisvahendeid ning tõsteti koostöös Konserveerimis- ja digiteerimiskeskusega Kanut kogude töötajate pädevusi fotode ja dokumentide digiteerimise osas.

Vabamu kogudes olevaid materjale tutvustatakse muuseumi püsiekspositsioonil ja ajutistel näitustel, muuseumitundides, NoVa platvormil, samuti andmebaaside ENTU ja MuIS kaudu ning sotsiaalmeedia vahendusel.

### **Muuseumi poed ja kohvik**

Tulu poodide ja kohviku müügist on korrelatsioonis piletimüügiga ja müüginumbrid on paranenud ühes suurema külastajate arvuga, ent 2019. aasta tulemuste saavutamisele jääb müügikäive veel veidi alla.

Poodide tegevus suuri muudatusi kaasa ei toonud, kuid kaubavalik täienes mõningate toodetega. Loodi valik omatooteid, mille juures lähtuti kestlikkuse põhimõtetest, samuti võeti poodi müüki temaatilist kirjandust.

Muuseumi kohvik on külastajatele avatud muuseumi lahtiolekuaegadel. Kohviku eest vastutava töötaja määramine on aidanud parandada kohviku tegevusi ja läbimüüki. Valikus on kondiitritooted, kohv ja karastusjoogid. Suvise kõrgperioodi ajaks suurendati kondiitritoodete valikut. Suuremate omasündmuste puhul (näiteks 24. veebruari tähistamine) pakutakse ka kergemat sööki.

### **Noorte Vabamu (NoVa)**

#### Lseõppimisplatvorm

Aasta lõpuks oli platvormil 19 kursust ja 73 õpiampsi eesti keeles, 12 kursust ja 47 õpiampsi vene keeles ning kuus õpiampsi inglise keeles. NoVa platvormi külastas 2024. aastal 27 000 külastajat, sealhulgas kasutajate hulk tõusis märgatavalt teisel poolaastal, kui platvormil kaotati maksumüür. Kõige rohkem tunnevad kasutajad huvi NoVa eesti- ja ingliskeelsete avalehtede, Hüppelaua suvekooli ja Sõnase sõnastiku (kuhu said 2024. alguses lisatud ka 2023 sügisel toimunud rohesõnase uudissõnad) vastu, aga enim vaadatud lehtede esikümnes on muide ka venekeelne "Fotoanalüüs" õpiamps 700 külastajaga.

#### NoVa arutelud ja kokkusaamised

2024. aastal jätkasime arutelude sarjaga, mille eesmärk on pakkuda ühiskondlikult aktiivsetele noortele võimalust end eakaaslaste seltsis argumenteeritult väljendada vabaduse ja riigikaitse teemadel. Selle raames jätkus formaat "Põlvkondade kohtumised", mille käigus toime lisaks juba väga tõhusale koostööle Murtud Rukkilille Ühingu liikmetega, kes jagavad noortele oma isiklike lugusid Siberis kasvamisest, ka 1944. aasta suurpõgenemises ellujäänute ning nende järeltulijate lood. Arutelusarja kõige populaarsem üritus oli USA presidendivalimiste eelõhtul Vabamus läbi viidud valismäng, millel osales 160 noort Tallinna ja Harjumaal koolidest.

NoVa korraldamisel toimus järjekorras juba kaheksas ettevõtlikele noortele suunatud suvekool Hüppelaud, sedakorda Viljandi kutsehariduskeskuses. Suvekoolis osales kokku 67 eesti, vene, inglise ja läti keelt kõnelevat noort ning 25 rahvusvahelise kogemusega mentorit, sh kaks Stanfordi praktikanti ja üks välisministeeriumi vahendusel meile saabunud praktikant.

#### Muuseumitunnid ja ekskursioonid

Vabamu pakkus 2024. aastal erinevatele kooliastmetele kokku 14 erinevat muuseumitundi. Muuseumis toimus 94 (neist Vabamus 67, KGB vangikongides 27) muuseumitundi, mida külastas kokku 2484 õpilast. Kokku pakkus Vabamu 2024. aastal 25 erinevat ekskursiooni, muuseumitundi ja hariduslikku elamust. Töötati välja uus muuseumitund ajutisele näitusele „Vabaduse kaitsel“. Lisaks viidi läbi 123 ekskursiooni (Vabamus 80 ja KGB vangikongides 43) eesti, inglise, soome, vene ja prantsuse keeles. Kokku oli osalejaid ekskursioonidel 2277.

### **Vabamu Global Conversations – Vabamu rahvusvaheline tegevussuund**

Vabamu Global Conversations on 2022. aastal loodud tegevussuund, mille raames jõuavad Eestisse globaalsed algatused, eesmärgiga tugevdada meie riigi üleilmseid majanduslikke, kultuurilisi ning

poliitilisi suhteid ja kontakte. Koostöö Stanfordi ülikooliga on tähtis osa Vabamu rahvusvahelisest tegevussuunast ning sinna alla kuulub Stanfordi ülikooli tudengite Eestisse praktikale toomine, Eesti teadlaste Stanfordi külastuste koordineerimine ning ühiste seminaride ja loengute korraldamine.

#### Stanfordi ülikooli Baltikumi praktikaprogrammi koordineerimine

Praktikaprogramm tõi 2024. aasta suvel Baltikumi 13 Stanfordi ülikooli praktikanti, kelle 8-nädalase praktikaga kaasnesid Vabamu korraldatud tegevused Tallinnas, Tartus ja Riias. Lisaks elamusprogrammi korraldamisele aitas Vabamu Stanfordi ülikoolil valida praktikante võõrustavad organisatsioonid, viis läbi intervjuud ning koordineeris praktikantide, võõrustavate asutuste ja Stanfordi ülikooli vahelisi suhteid. Stanfordi praktikante võõrustavad organisatsioonid 2024 aastal olid lisaks Vabamule FinEst Smart Cities, NATO kooperatiivse küberkaitse kompetentsikeskus, Skytte Instituut, Tartu ülikool, Rahvusvaheline kaitseuuringute keskus, TechHub Riia ja Stradins ülikool Riias.

#### Global Conversations vestlussari

Global Conversations vestlussari on Stanfordi ülikooli raamatukogude ja Vabamu koostöös korraldatav kõneluste, loengute ja seminaride sari, mille eesmärk on harida teadlasi, üliõpilasi, juhte ja avalikkust vabaduse säilitamise eelistest, aga ka väljakutsetest. 2024. aastal toimus Stanfordi ülikooliga koostöös viisteist üritust.

#### Eesti teadlaste Stanfordi ülikooli lähetuste toetamine

Vabamu toetab Eesti teadlaste lähetusi Stanfordi ülikoolis, aidates Stanfordis toimuvate lähetuste kohta informatsiooni levitada; Stanfordi minevaid teadlasi valida ning valitud teadlastega üritusi korraldada. 2024. aastal läks Vabamu abiga Stanfordi teadustööd tegema neli Eesti teadlast: Rein Raud, Juhan Saharov, Kairi Talves ja Liina Kamm. 2024. aastal viis Vabamu läbi Stanfordi minevate teadlaste konkursi, mille tulemusena saavad 2024. aastaks stipendiumi Janar Pekarev, Mari-Liis Jakobson ja Anastasiya Astapova.

#### Rahvusvaheliste partnerlusprojektide toetamine

2024. aastal jätkas Vabamu Rahvusvaheline ärikiirendi Creative Destruction Lab (CDL Eesti) tegevuste toetamisega. CDLi partnerina on Vabamu ülesanne viia kokku Eesti ja välisriikide ettevõtjad ning teadlased ning aidata Eestil luua vaba ühiskonna arendamiseks vajalikke rahvusvahelisi kontakte. 2024. aastal korraldas Vabamu CDLi mentoritele ja kaheksale välisdelegatsioonile Eestit tutvustavaid üritusi.

### **Avalikud sündmused**

2024. aasta tõi mitmeid põnevaid sündmusi (36), kus osales kokku 2926 inimest. Erinevad rendiüritused tõid muuseumisse veel 3018 inimest. Ürituste ja ettevõtmiste hulgast võib esile tõsta järgmisi olulisemaid sündmuseid: KGB vangikongide ajutise näituse “Vene Vastupanuvõitlejate Nägu” avamine veebruaris, Eesti Vabariigi aastapäev Vabamus ja KGB vangikongides, ajutise näituse “Välja ahju tagant!” lõpetamine, Global Conversations arutelusarja loeng “Kodus KGB’ga” koos professor Amir Weineriga, muuseumiöö, KGB vangikongide ajutise näituse “Küüditatud lapsepõlv. Ellujääjate lood” avamine, LGBT+ kogukonna dokumentaali “Võtame ruumi. Kväär Eesti” esilinastus, järjekorras juba kaheksas suvekool Hüppelaud Viljandimaal, Eesti taasiseseisvuse aastapäev Vabamus, näituse “Vabaduse kaitsel” avamine, NoVa “Põlvkondade kohtumiste” sarjas sai täis kümme üritust.

### **Turundus ja kommunikatsioon**

2024. aasta turundustegevus keskendus eelkõige Vabamu ja KGB vangikongide nähtavuse püsimise hoidmisele kohalike kui ka turistide seas. Suurem panus pandi näitus “Välja ahju tagant!” sulgemisele märtsis ja näituse “Vabaduse kaitsel” avamisele septembris.

Turundus- ja kommunikatsioonitegevus on toetanud Vabamu näituste ja programmidega seotud tegevusi ja tõstnud nende nähtavust läbi sotsiaalmeedia, välimeedia, sisuturundusartiklite, digiturunduse, messil osalemise, Vabamu kolme arengusuuna uudiskirjade ja pressiteadete regulaarse

saatmise ja esindatusega päevakajalistes tele- ja raadiosaadetes. 2024. aasta lõpus alustas Vabamu enda taskuhäälisinguga.

Vabamu ja KGB vangikongid olid esindatud mitmel Tallinna linna ja muuseumid tutvustavatel infotrukistel (Museum Gate, Tallinn In Your Pocket, Tallinn Tourist Map ja Experience Estonia), mida levitati sadamas, lennujaamas ja turismiinfopunktis. Lisaks suurendati mõlema muuseumi nähtavust sadamas, viies sinna kolmnurkstendi infoga mõlema muuseumi kohta.

2024. aastal jätkas Vabamu muuseum koostööd üleriigilise muuseumikaardi programmiga. Vabamu kodulehte külastati 2024. aasta jooksul 49 497 korda (millest enim külastatavad kuud olid märts, mil oli ühe ajutise näituse sulgemine ja mai, mil toimus muuseumiöö). Vabamu Facebooki kontol tehti 2024. aasta jooksul 142 postitust, millega jõuti 175 937 vaatajani. Vabamu Facebooki leht kogus 11 120 külastust. Vabamu Instagrami kontol tehti 2024. aasta jooksul 81 postitust, millega jõuti 30 870 vaatajani. Vabamu Instagrami leht kogus 2084 külastust. Iga kuiselt kasvasid Vabamu sotsiaalmeedia platvormide jälgijate arv.

Turundustegevustega anti hoogu juurde ka Vabamu ruumide välja rentimiseks ja ekskursioonide müümiseks. Ruumirendile pandi rõhku eelkõige detsembri kuus, töötades välja eraldi jõulupakkumise klientidele, mida reklaamiti sotsiaalmeedia, ruumirendi platvormide ja trükiste abil.

### **Sihtasutuse plaanid 2025. aastaks**

2025. aastal avab muuseum uuendatud KGB vangikongide püsiekspositsiooni, mille loomisega parandatakse ka teenindusruumi kliendisõbralikkust, parandatakse ligipääsetavust ning võetakse ekspositsioonialana kasutusele uusi ruume.

Vabamu valmistab ette näitust globaalsest eesti diasporaast: näitus valmib 2026. aastal, kuid 2025. aasta suvel avatakse näitusest väike isutekitaja ning alustatakse ka näitusega seotud sündmustega.

Kogude fookuses on aastal 2025 kõikide museaalide andmete üle kandmine andmebaasi MuIS, jätkuv töö erinevate muuseumi alakogude korrastamise ning inventeerimisega, museaalide ja fotode varasemalt suuremas mahus digiteerimine ning Vabamu kuraatorite nõustamine ja toetamine museaalide eksponeerimisotsuste tegemisel.

Aastal 2025 jätkame NoVa platvormi arendamist: kavas on välja arendada universaalne õpimärkide arvestamise süsteem, et seda paketeeritult pakkuda ka teistele muuseumidele ja koolidele ning jätkata koostöös partneritega uute interaktiivsete kursuste ja õpiampsude loomist, samuti jätkame uute muuseumitundide loomist ning võimalusel ka kaasavate arutelude sarja aktiivsetele noortele. Arendame koostööd akadeemilises sfääris ning tahame NoVast kujundada haridusinnovatsiooni teadmuskeskuse.

2025. aastal jätkuvad varasemad rahvusvahelised koostööprojektid. Uute algatustena paneb Vabamu kokku lisaprogrammi väliskülalistele seoses 2025. aasta laulu- ja tantsupeoga ja korraldab Eesti Sõprade (EFIM) kohtumist.

Jätkuvad ka tegevused jätkusuutliku muuseumi suunal, ligipääsetavuse suurendamiseks erivajadustega publikule, töökeskkonna tingimuste parendamiseks, sisemiste tööprotsesside efektiivsemaks muutmiseks ning täiendavate rahastuste, toetuste ja annetuste kaasamiseks muuseumi tegevuste elluviimiseks. Ees ootab ka investering sülearvutite väljavahetamiseks, mille tingib tarkvaraline uuendus.

### **FINANTSNÄITAJAD**

| Finantssuhtarvud                                                            | 2024  | 2023  |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------|-------|
| Tulu majandustegevusest muutus 2024/2023; 2023/2022                         | +36 % | +38%  |
| Toetuste ja annetuste muutus: toetused ja annetused 2024/2023; 2023/2022    | -16 % | +11 % |
| Lühiajaliste kohustuste kattekordaja:<br>käibevara/ lühiajalised kohustused | 2,15  | 2,02  |



## Raamatupidamise aastaaruanne

### Bilanss

(eurodes)

|                                              | 31.12.2024       | 31.12.2023       | Lisa nr |
|----------------------------------------------|------------------|------------------|---------|
| Varad                                        |                  |                  |         |
| Käibevarad                                   |                  |                  |         |
| Raha                                         | 522 017          | 290 263          | 2       |
| Nõuded ja ettemaksed                         | 74 146           | 65 615           | 3       |
| Varud                                        | 10 131           | 7 251            |         |
| <b>Kokku käibevarad</b>                      | <b>606 294</b>   | <b>363 129</b>   |         |
| Põhivarad                                    |                  |                  |         |
| Materiaalsed põhivarad                       | 1 163 987        | 1 426 659        | 5       |
| <b>Kokku põhivarad</b>                       | <b>1 163 987</b> | <b>1 426 659</b> |         |
| <b>Kokku varad</b>                           | <b>1 770 281</b> | <b>1 789 788</b> |         |
| Kohustised ja netovara                       |                  |                  |         |
| Kohustised                                   |                  |                  |         |
| Lühiajalised kohustised                      |                  |                  |         |
| Laenukohustised                              | 63 285           | 63 284           | 6       |
| Võlad ja ettemaksed                          | 111 166          | 66 613           | 7       |
| Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused | 112 049          | 49 554           |         |
| <b>Kokku lühiajalised kohustised</b>         | <b>286 500</b>   | <b>179 451</b>   |         |
| Pikaajalised kohustised                      |                  |                  |         |
| Laenukohustised                              | 142 390          | 205 675          | 6       |
| <b>Kokku pikaajalised kohustised</b>         | <b>142 390</b>   | <b>205 675</b>   |         |
| <b>Kokku kohustised</b>                      | <b>428 890</b>   | <b>385 126</b>   |         |
| Netovara                                     |                  |                  |         |
| Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem      | 1 404 662        | 1 518 650        |         |
| Aruandeaasta tulem                           | -63 271          | -113 988         |         |
| <b>Kokku netovara</b>                        | <b>1 341 391</b> | <b>1 404 662</b> |         |
| <b>Kokku kohustised ja netovara</b>          | <b>1 770 281</b> | <b>1 789 788</b> |         |

## Tulemiaruanne

(eurodes)

|                                     | 2024              | 2023              | Lisa nr |
|-------------------------------------|-------------------|-------------------|---------|
| Tulud                               |                   |                   |         |
| Annetused ja toetused               | 490 838           | 584 544           | 9       |
| Tulu ettevõtlusest                  | 701 177           | 514 880           | 10      |
| <b>Kokku tulud</b>                  | <b>1 192 015</b>  | <b>1 099 424</b>  |         |
| Kulud                               |                   |                   |         |
| Jagatud annetused ja toetused       | -52 081           | -35 000           | 11      |
| Mitmesugused tegevuskulud           | -348 665          | -400 249          | 12      |
| Tööjõukulud                         | -556 442          | -474 570          | 13      |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus | -283 469          | -283 050          | 5       |
| <b>Kokku kulud</b>                  | <b>-1 240 657</b> | <b>-1 192 869</b> |         |
| <b>Põhitegevuse tulem</b>           | <b>-48 642</b>    | <b>-93 445</b>    |         |
| Intressikulud                       | -19 999           | -22 350           | 6       |
| Muud finantstulud ja -kulud         | 5 370             | 1 807             |         |
| <b>Aruandeaasta tulem</b>           | <b>-63 271</b>    | <b>-113 988</b>   |         |

## Rahavoogude aruanne

(eurodes)

|                                                                | 2024           | 2023           | Lisa nr |
|----------------------------------------------------------------|----------------|----------------|---------|
| Rahavood põhitegevusest                                        |                |                |         |
| Põhitegevuse tulem                                             | -48 642        | -93 445        |         |
| Korrigeerimised                                                |                |                |         |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus                            | 283 469        | 283 050        | 5       |
| <b>Kokku korrigeerimised</b>                                   | <b>283 469</b> | <b>283 050</b> |         |
| Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus             | -8 531         | -12 210        | 3       |
| Varude muutus                                                  | -2 881         | -1 852         |         |
| Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus         | 107 049        | -11 855        |         |
| <b>Kokku rahavood põhitegevusest</b>                           | <b>330 464</b> | <b>163 688</b> |         |
| Rahavood investeerimistegevusest                               |                |                |         |
| Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel | -20 797        | 0              | 5       |
| Laekunud intressid                                             | 5 370          | 1 807          |         |
| <b>Kokku rahavood investeerimistegevusest</b>                  | <b>-15 427</b> | <b>1 807</b>   |         |
| Rahavood finantseerimistegevusest                              |                |                |         |
| Saadud laenud                                                  | -63 284        | -63 284        | 6       |
| Makstud intressid                                              | -19 999        | -22 350        | 6       |
| <b>Kokku rahavood finantseerimistegevusest</b>                 | <b>-83 283</b> | <b>-85 634</b> |         |
| <b>Kokku rahavood</b>                                          | <b>231 754</b> | <b>79 861</b>  |         |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses                     | 290 263        | 210 402        |         |
| <b>Raha ja raha ekvivalentide muutus</b>                       | <b>231 754</b> | <b>79 861</b>  |         |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus                       | 522 017        | 290 263        |         |

## Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

|                    |                     | Kokku netovara |
|--------------------|---------------------|----------------|
|                    | Akumuleeritud tulem |                |
| <b>31.12.2022</b>  | 1 518 650           | 1 518 650      |
| Aruandeaasta tulem | -113 988            | -113 988       |
| <b>31.12.2023</b>  | 1 404 662           | 1 404 662      |
| Aruandeaasta tulem | -63 271             | -63 271        |
| <b>31.12.2024</b>  | 1 341 391           | 1 341 391      |

# Raamatupidamise aastaaruande lisad

## Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

### Üldine informatsioon

Kistler-Ritso Eesti SA raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga (EFS), RpS § 3 punkt 7, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele.

Eesti finantsaruandluse standardid on kehtestatud Raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid ja Avaliku sektori finantsarvestuse ja– aruandluse juhend.

### Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke, kassas olevat sularaha ja Paypali konto jääki.

### Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu ja ettemaksetena kajastatakse tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

### Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana võetakse arvele vara, mille soetusmaksumus ületab 500 eurot ja mille kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse ja immateriaalse põhivara puhul vara väärtuste võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 500 eurot.

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes(aastates):

|                                  |              |
|----------------------------------|--------------|
| Ehitis                           | 50 aastat    |
| Arvutustehnika                   | 3 - 4 aastat |
| Masinad ja seadmed               | 3 - 4 aastat |
| Muud põhivarad sh. ekspositsioon | 3 - 7 aastat |

**Põhivarade arvelevõtmise alampiir** 500

### Rendid

Kapitalirendina käsitletakse renditehingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Muud renditehingud kajastatakse kasutusrendina.

### Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad, muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Finantskohustused liigitatakse lühiajalisteks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast või sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

### Annetused ja toetused

Toetustena käsitletakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- 1) sotsiaaltoetused – toetused füüsilistele isikutele, v.a toetused ettevõtluseks;
- 2) sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning

raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;

3) tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Sihtfinantseerimine jaotatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimiseks. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et selle saaja peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara.

Sihtfinantseerimist põhivara soetamiseks kajastatakse tuluna toetuse saamise tekkepõhisel momendil, st põhivara soetamise perioodis. Sihtfinantseerimise arvel soetatud põhivara soetusmaksumus kajastatakse vastavalt põhivaraobjekti kuuluvusele kas materiaalse või immateriaalse põhivarana.

Tegevustoetuse korral võib toetuse saaja seda kasutada suuremal määral oma äranägemisel, sh kas tegevuskulude või investeringute soetamiseks. Toetusega võib kaasnedu aruandlus tehtud kulutuste kohta, kuid see võib ka puududa. Tegevustoetused kajastatakse perioodil, mille jaoks on nad ette antud.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglasest väärtuses. Kui sihtfinantseerimisena saadud kaupade ja teenuste õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, selle kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

## Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

## Kulud

Kulud kajastatakse nende tekkimise perioodis.

## Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse sihtasutuse tegev- ja kõrgemat juhtkonda ning nende pereliikmeid (kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps), samuti sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid, kelle üle eelpoolnimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

## Bilansipäeva järgsed sündmused

Aruandeaasta finantsaruanded kajastavad olulisi vara ja kohustuste hindamist mõjutavaid asjaolusid, mis ilmsid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul ning on seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega. Olulisi bilansipäevajärgseid sündmusi, mis ei ole seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega, ei kajastata bilansis. Oluliste bilansipäeva järgsete sündmuste olemasolul on vastavate sündmuste sisu avalikustatud aastaaruande lisades.

## Lisa 2 Raha

(eurodes)

|                      | 31.12.2024     | 31.12.2023     |
|----------------------|----------------|----------------|
| Sularaha             | 10 714         | 6 623          |
| Pangakontod          | 336 183        | 282 076        |
| Paypal               | 120            | 1 564          |
| Lühiajalised hoiused | 175 000        | 0              |
| <b>Kokku raha</b>    | <b>522 017</b> | <b>290 263</b> |

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

|                                    | 31.12.2024 | 12 kuu jooksul |
|------------------------------------|------------|----------------|
| Nõuded ostjate vastu               | 19 801     | 19 801         |
| Ostjatelt laekumata arved          | 19 801     | 19 801         |
| Maksude ettemaksed ja tagasinõuded | 828        | 828            |
| Muud nõuded                        | 1 683      | 1 683          |
| Viitlaekumised                     | 1 683      | 1 683          |
| Ettemaksed                         | 51 834     | 51 834         |
| Muud makstud ettemaksed            | 51 834     | 51 834         |
| Kokku nõuded ja ettemaksed         | 74 146     | 74 146         |
|                                    |            |                |
|                                    | 31.12.2023 | 12 kuu jooksul |
| Nõuded ostjate vastu               | 13 439     | 13 439         |
| Ostjatelt laekumata arved          | 13 439     | 13 439         |
| Maksude ettemaksed ja tagasinõuded | 288        | 288            |
| Muud nõuded                        | 2 400      | 2 400          |
| Viitlaekumised                     | 2 400      | 2 400          |
| Ettemaksed                         | 49 488     | 49 488         |
| Muud makstud ettemaksed            | 49 488     | 49 488         |
| Kokku nõuded ja ettemaksed         | 65 615     | 65 615         |

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

|                                        | 31.12.2024 |           | 31.12.2023 |           |
|----------------------------------------|------------|-----------|------------|-----------|
|                                        | Ettemaks   | Maksuvõlg | Ettemaks   | Maksuvõlg |
| Ettevõtte tulumaks                     | 0          | 97        | 0          | 0         |
| Käibemaks                              | 0          | 14 494    | 0          | 5 189     |
| Üksikisiku tulumaks                    | 0          | 9 383     | 0          | 8 346     |
| Erisoodustuse tulumaks                 | 0          | 139       | 0          | 148       |
| Sotsiaalmaks                           | 0          | 16 575    | 0          | 14 798    |
| Kohustuslik kogumispension             | 0          | 990       | 0          | 884       |
| Töötuskindlustusmaksed                 | 0          | 1 044     | 0          | 980       |
| Intress                                | 0          | 0         | 0          | 77        |
| Ettemaksukonto jääk                    | 828        |           | 288        |           |
| Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad | 828        | 42 722    | 288        | 30 422    |

## Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

|                          |            |                            |                         |                    |                             | Kokku      |
|--------------------------|------------|----------------------------|-------------------------|--------------------|-----------------------------|------------|
|                          | Ehitised   |                            |                         | Masinad ja seadmed | Muud materiaalsed põhivarad |            |
|                          |            | Arvutid ja arvutisüsteemid | Muud masinad ja seadmed |                    |                             |            |
| 31.12.2023               |            |                            |                         |                    |                             |            |
| Soetusmaksumus           | 2 495 177  | 22 543                     | 2 648                   | 25 191             | 1 029 371                   | 3 549 739  |
| Akumuleeritud kulum      | -1 295 017 | -20 402                    | -2 648                  | -23 050            | -805 013                    | -2 123 080 |
| Jääkmaksumus             | 1 200 160  | 2 141                      | 0                       | 2 141              | 224 358                     | 1 426 659  |
|                          |            |                            |                         |                    |                             |            |
| Ostud ja parendused      |            | 18 484                     |                         | 18 484             | 2 314                       | 20 798     |
| Muud ostud ja parendused |            | 18 484                     | 0                       | 18 484             | 2 314                       | 20 798     |
| Amortisatsioonikulu      | -135 947   | -3 415                     | 0                       | -3 415             | -144 108                    | -283 470   |
|                          |            |                            |                         |                    |                             |            |
| 31.12.2024               |            |                            |                         |                    |                             |            |
| Soetusmaksumus           | 2 495 177  | 41 027                     | 2 648                   | 43 675             | 1 031 685                   | 3 570 537  |
| Akumuleeritud kulum      | -1 430 964 | -23 817                    | -2 648                  | -26 465            | -949 121                    | -2 406 550 |
| Jääkmaksumus             | 1 064 213  | 17 210                     | 0                       | 17 210             | 82 564                      | 1 163 987  |

Kistler-Ritso Eesti SA-le kuulub muuseumihoone aadressil Tallinn, Toompea tn.8. Kinnistut, millel muuseumihoone asub, kasutatakse kasutusvalduse lepingu alusel. Kasutusvalduse leping on sõlmitud 50 aastaks ning see lõpeb 2052. aastal. Lepingu lõppemisel läheb hoone kinnistu omaniku valdusse.

Muu materiaalne põhivara koosneb suures osas muuseumi ekspositsioonist.



## Lisa 6 Laenukohustised

(eurodes)

|                                  | 31.12.2024 | Jaotus järeljäänud tähtaja järgi |                     |             | Intressimäär         | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg |
|----------------------------------|------------|----------------------------------|---------------------|-------------|----------------------|-------------|-------------|
|                                  |            | 12 kuu jooksul                   | 1 - 5 aasta jooksul | üle 5 aasta |                      |             |             |
| Pikaajalised laenud              |            |                                  |                     |             |                      |             |             |
| Pangalaen                        | 205 675    | 63 285                           | 142 390             |             | 4,4% + 6 kuu euribor | EUR         | 16.03.2028  |
| <b>Pikaajalised laenud kokku</b> | 205 675    | 63 285                           | 142 390             |             |                      |             |             |
| <b>Laenukohustised kokku</b>     | 205 675    | 63 285                           | 142 390             |             |                      |             |             |
|                                  |            |                                  |                     |             |                      |             |             |
|                                  | 31.12.2023 | Jaotus järeljäänud tähtaja järgi |                     |             | Intressimäär         | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg |
|                                  |            | 12 kuu jooksul                   | 1 - 5 aasta jooksul | üle 5 aasta |                      |             |             |
| Pikaajalised laenud              |            |                                  |                     |             |                      |             |             |
| Pangalaen                        | 268 959    | 63 284                           | 205 675             |             | 4,4% + 6 kuu euribor | EUR         | 16.03.2028  |
| <b>Pikaajalised laenud kokku</b> | 268 959    | 63 284                           | 205 675             |             |                      |             |             |
| <b>Laenukohustised kokku</b>     | 268 959    | 63 284                           | 205 675             |             |                      |             |             |

## Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

|                                  | 31.12.2024     | 12 kuu jooksul | Lisa nr |
|----------------------------------|----------------|----------------|---------|
| Võlad tarnijatele                | 23 466         | 23 466         |         |
| Võlad töövõtjatele               | 14 662         | 14 662         |         |
| Maksuvõlad                       | 42 722         | 42 722         | 4       |
| Muud võlad                       | 261            | 261            |         |
| Muud viitvõlad                   | 261            | 261            |         |
| Saadud ettemaksed                | 30 055         | 30 055         |         |
| Tulevaste perioodide tulud       | 30 055         | 30 055         |         |
| <b>Kokku võlad ja ettemaksed</b> | <b>111 166</b> | <b>111 166</b> |         |
|                                  |                |                |         |
|                                  | 31.12.2023     | 12 kuu jooksul | Lisa nr |
| Võlad tarnijatele                | 18 608         | 18 608         |         |
| Võlad töövõtjatele               | 17 442         | 17 442         |         |
| Maksuvõlad                       | 30 422         | 30 422         | 4       |
| Muud võlad                       | 141            | 141            |         |
| Muud viitvõlad                   | 141            | 141            |         |
| <b>Kokku võlad ja ettemaksed</b> | <b>66 613</b>  | <b>66 613</b>  |         |

## Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

|                                                      | 31.12.2022 |            | Laekunud | Tagasi makstud | Kajastatud tulemiaruan-des | 31.12.2023 |            | Lisa nr |
|------------------------------------------------------|------------|------------|----------|----------------|----------------------------|------------|------------|---------|
|                                                      | Nõuded     | Kohustised |          |                |                            | Nõuded     | Kohustised |         |
| Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks                  |            |            |          |                |                            |            |            |         |
| Rändnäitus / Avatud Eesti Fond                       | 12 306     | 0          | 19 404   | 0              | 7 098                      | 0          | 0          |         |
| Global Connection / Kistler-Ritso USA Fond           | 0          | 3 333      | 47 000   | 0              | 50 333                     | 0          | 0          |         |
| Naistenäitus / Muinsuskaitseamet                     | 0          | 50 839     | 0        | 0              | 50 839                     | 0          | 0          |         |
| LGBT audiogiid / Rosa Luxembourg Fond                | 0          | 0          | 4 995    | 0              | 4 995                      | 0          | 0          |         |
| Noorte ajalootunnid / Kaitseministeerium             | 0          | 0          | 12 300   | 0              | 9 827                      | 0          | 2 473      |         |
| Sõnaus / Tallinna LV                                 | 0          | 0          | 12 270   | 0              | 12 270                     | 0          | 0          |         |
| Naistenäitus / Kultuurkapital                        | 0          | 0          | 1 000    | 0              | 1 000                      | 0          | 0          |         |
| Erasmus / MU-ZEE-UM BE                               | 0          | 0          | 5 599    | 0              | 5 599                      | 0          | 0          |         |
| USA tudengite suvekool / Stanford University Library | 0          | 0          | 5 152    | 0              | 5 152                      | 0          | 0          |         |
| Grotto konverents / Stanford University Library      | 0          | 0          | 2 752    | 0              | 2 752                      | 0          | 0          |         |
| NOVA / Kistler-Ritso USA Fond                        | 0          | 0          | 75 000   | 0              | 75 000                     | 0          | 0          |         |
| Teadlaste stipendiumid / Välisministeerium           | 0          | 0          | 35 000   | 0              | 35 000                     | 0          | 0          | 11      |
| Teadlaste stipendiumid / Kistler-Ritso USA Fond      | 0          | 0          | 47 081   | 0              | 0                          | 0          | 47 081     | 11      |
| Tunnustuspreemia / Kultuurkapital                    | 0          | 0          | 433      | 0              | 433                        | 0          | 0          |         |
| Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks            | 12 306     | 54 172     | 267 986  | 0              | 260 298                    | 0          | 49 554     |         |
| Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused | 12 306     | 54 172     | 267 986  | 0              | 260 298                    | 0          | 49 554     |         |
|                                                      |            |            |          |                |                            |            |            |         |

|                                                      | 31.12.2023 |            | Laekunud | Tagasi makstud | Kajastatud tulemiaruan-des | 31.12.2024 |            | Lisa nr |
|------------------------------------------------------|------------|------------|----------|----------------|----------------------------|------------|------------|---------|
|                                                      | Nõuded     | Kohustised |          |                |                            | Nõuded     | Kohustised |         |
| Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks                  |            |            |          |                |                            |            |            |         |
| Teadlaste stipendiumid / Kistler-Ritso USA Fond      | 0          | 47 081     | 46 361   | 0              | 47 081                     | 0          | 46 361     | 11      |
| Global Connection / Kistler-Ritso USA Fond           | 0          | 0          | 40 000   | 0              | 40 000                     | 0          | 0          |         |
| Administratsioon / Kistler-Ritso USA Fond            | 0          | 0          | 42 000   | 0              | 42 000                     | 0          | 0          |         |
| KGB ligipääsetavus / Kultuurkapital                  | 0          | 0          | 8 000    | 0              |                            | 0          | 8 000      |         |
| Näitus Vabad tuuled / Kultuurkapital                 | 0          | 0          | 5 000    | 0              | 5 000                      | 0          | 0          |         |
| Laste näitus / Kultuurkapital                        | 0          | 0          | 1 500    | 0              | 1 500                      | 0          | 0          |         |
| UA näitus / Kaitseministeerium                       | 0          | 0          | 12 000   | 0              | 10 800                     | 0          | 1 200      |         |
| Vestluste sari / Kaitseministeerium                  | 0          | 0          | 9 860    | 0              | 9 860                      | 0          | 0          |         |
| UA näitus / Siseministeerium                         | 0          | 0          | 10 000   | 0              | 6 396                      | 0          | 3 604      |         |
| Hyppelaud / Haridus- ja Teadusministeerium           | 0          | 0          | 9 827    | 0              | 9 560                      | 0          | 267        |         |
| Kulli arhiiv / Haridus- ja Teadusministeerium        | 0          | 0          | 2 700    | 0              | 2 700                      | 0          | 0          |         |
| KGB ekspu uuendus / Muinsuskaitseamet                | 0          | 0          | 59 000   | 0              | 6 382                      | 0          | 52 618     |         |
| USA tudengite suvekool / Stanford University Library | 0          | 0          | 4 437    | 0              | 4 437                      | 0          | 0          |         |
| Noorte ajalootunnid                                  | 0          | 2 473      | 0        | 2 473          | 0                          | 0          | 0          |         |
| Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks            | 0          | 49 554     | 250 685  | 2 473          | 185 716                    | 0          | 112 050    |         |
| Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused | 0          | 49 554     | 250 685  | 2 473          | 185 716                    | 0          | 112 050    |         |

Tabelis toodud sihtfinantseerimisprojektide tulud ja kulud on võrdsed.

## Lisa 9 Annetused ja toetused

(eurodes)

|                                     | 2024           | 2023           | Lisa nr |
|-------------------------------------|----------------|----------------|---------|
| Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks | 193 681        | 184 000        |         |
| Sihtfinantseeritud projektid        | 185 716        | 260 298        | 8       |
| Annetused                           | 111 441        | 140 246        |         |
| <b>Kokku annetused ja toetused</b>  | <b>490 838</b> | <b>584 544</b> |         |
| sh eraldi riigieelarvest            | 242 240        | 281 099        |         |
| Asutaja esindaja                    | 132 720        | 125 333        |         |

| Rahalised ja mitterahalised annetused |                |                |         |
|---------------------------------------|----------------|----------------|---------|
|                                       | 2024           | 2023           | Lisa nr |
| Rahaline annetus                      | 111 441        | 140 246        |         |
| <b>Kokku annetused ja toetused</b>    | <b>111 441</b> | <b>140 246</b> |         |

Lisaks on asutaja esindaja toetanud teadlastele stipendiumi väljaandmist 46 361 euro ulatuses, mille realiseerumine toimub 2025. aastal.

## Lisa 10 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

|                                 | 2024           | 2023           |
|---------------------------------|----------------|----------------|
| Muuseumipiletite müük           | 559 457        | 388 040        |
| Haridusprogrammid, giidituurid  | 30 363         | 30 325         |
| Müüdud poekaubad                | 36 666         | 27 275         |
| Renditulu                       | 46 900         | 35 282         |
| Muu tulu                        | 27 791         | 33 958         |
| <b>Kokku tulu ettevõtlusest</b> | <b>701 177</b> | <b>514 880</b> |

## Lisa 11 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

|                                            | 2024          | 2023          | Lisa nr |
|--------------------------------------------|---------------|---------------|---------|
| Stipendiumid                               | 47 081        | 35 000        | 8       |
| Muud toetused                              | 5 000         | 0             |         |
| <b>Kokku jagatud annetused ja toetused</b> | <b>52 081</b> | <b>35 000</b> |         |

Vabamu jagas konkursiga teadlastele teadusstipendiumi Standfordi ülikoolis praktiseerimiseks.

2023 anti stipendium veel 2-le teadlasele, kelle praktiseerimisperiood oli 2024. aastal, antud stipendiumid on kajastud 2024.aastal 47 081 eurot. Seda stipendiumit rahastas Kistler-Ritso USA fond.

2024 anti stipendium veel 1-le teadlasele, kelle praktiseerimisperiood on 2024.-2025. aastal, antud stipendiumid on kajastud bilansis ettemaksuna summas 46 361 eurot. Seda stipendiumit rahastas Kistler-Ritso USA fond.

Lisaks toetati MTÜ Laimjala Lood lavastust "80 aastat teisel pool vett" 5 000 euroga.

## Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

|                                              | 2024           | 2023           |
|----------------------------------------------|----------------|----------------|
| Üür ja rent                                  | 15 388         | 14 688         |
| <b>Energia</b>                               | <b>38 797</b>  | <b>46 184</b>  |
| Elektrienergia                               | 25 735         | 30 962         |
| Soojusenergia                                | 13 062         | 15 222         |
| Veevarustusteenused                          | 1 622          | 1 180          |
| Mitmesugused bürookulud                      | 8 177          | 10 039         |
| Lähetuskulud                                 | 5 638          | 11 286         |
| Koolituskulud                                | 131            | 3 057          |
| Riiklikud ja kohalikud maksud                | 1 664          | 1 372          |
| Ruumide hoolduskulud                         | 55 751         | 44 799         |
| IKT teenused ja tarvikud                     | 16 427         | 21 178         |
| Turundus- ja kommunikatsiooni kulud          | 43 277         | 42 410         |
| Ürituste ja sisutegevuse kulud               | 37 674         | 34 822         |
| Juriidilised, raamatupidamise ja auditikulud | 19 341         | 15 241         |
| Sihtfinantseeritud projektide kulud          | 56 634         | 115 073        |
| Poe- ja kohviku kaubakulud                   | 20 331         | 15 248         |
| Kindlustus                                   | 1 924          | 1 104          |
| Muud                                         | 25 889         | 22 568         |
| <b>Kokku mitmesugused tegevuskulud</b>       | <b>348 665</b> | <b>400 249</b> |

## Lisa 13 Tööjõukulud (eurodes)

|                                                                               | 2024           | 2023           |
|-------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|
| Palgakulu                                                                     | 416 025        | 354 957        |
| Sotsiaalmaksud                                                                | 140 417        | 119 614        |
| <b>Kokku tööjõukulud</b>                                                      | <b>556 442</b> | <b>474 571</b> |
| Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna | 87 162         | 145 225        |
| Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale                                | 13             | 13             |

## Lisa 14 Seotud osapooled (eurodes)

| Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused |        |        |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
|                                                                               | 2024   | 2023   |
| Arvestatud tasu                                                               | 34 341 | 48 364 |

Juhatus on 31.12.2024 kaheliikmeline. Tulenevalt bilansipäeval kehtinud lepingutest ei maksta juhatuse liikmetele teenistuslepingu lõpetamisel lahkumishüvitiisi.

Aruandeperioodil ei ole nõukogu liikmetele tasusid makstud.

Nõukogu liikmega seotud isikutele on makstud töötasu 29 871 (2023: 26 939) eurot.

2024.a. on laekunud sihtfinantseerimise toetust asutajaga seotud USA fondi Kistler Ritso Foundation poolt summas 132 720 (2023: 169 081) eurot, toetus on kasutatud ja tuludesse kantud. Lisaks on asutaja esindaja toetanud teadlastele stipendiumi väljaandmist 46 361 euro ulatuses, mis jõuab tuludesse ja kuludesse 2025. aastal kui stipendiumi raport on kinnitatud.

Nõukogu liikmega seotud ühingust on 2024. aastal saadud annetusi summas 110 901 (2023:127 000) eurot, nõukogu liikmetelt on saadud annetusi summas 250 (2023:1 500) eurot.

Soodustatud isikuteks on vastavalt sihtasutuse põhikirjale muuseumid ja mäluasutused, mille tegevus vastab sihtasutuse eesmärkidele.

# Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 28.01.2025

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (registrikood: 90000951) 01.01.2024 - 31.12.2024 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

| Allkirjastaja nimi | Allkirjastaja roll | Allkirja andmise aeg |
|--------------------|--------------------|----------------------|
| MARKO POOLAMETS    | Juhatuse liige     | 12.02.2025           |
| IVO LILLE          | Juhatuse liige     | 28.01.2025           |

# SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus nõukogule

## Arvamus

Oleme auditeerinud Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2024 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2024 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

## Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

## Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

## Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

## Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;



- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;

- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Tarmo Ader

Vandeaudiitori number 197

AVAC Audit OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 286

A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, Harju maakond, 11316

28.01.2025

# Audiitorite digitaalallkirjad

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (registrikood: 90000951) 01.01.2024 - 31.12.2024 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

|                    |                    |                      |
|--------------------|--------------------|----------------------|
| Allkirjastaja nimi | Allkirjastaja roll | Allkirja andmise aeg |
| TARMO ADER         | Vandeaudiitor      | 28.01.2025           |

# Tegevusalad

|                                       |            |                |                |
|---------------------------------------|------------|----------------|----------------|
| Tegevusala                            | EMTAK kood | EMTAK versioon | Põhitegevusala |
| Muuseumide ja kogudega seotud tegevus | 91211      | EMTAK 2025     | Jah            |